

**Jednota českých matematiků a fyziků
ČESKÁ FYZIKÁLNÍ SPOLEČNOST
Odborná skupina Organizace výzkumu**

Zápis ze semináře Akademické fórum, čtvrtek 26. února 2009, 14:00–16:30,

Velká posluchárna v sídle Jednoty českých matematiků a fyziků, Praha 1, Žitná 25

Seminář je veřejně přístupný a zaměřený na zájemce o dobrou legislativu terciárního školství, vědy a všech forem výzkumu a jeho aplikací, zejména na příslušníky akademické obce s informacemi o vlastních legislativních návrzích, které oni sami nebo jejich instituce už propracovávají nebo připravují.

Pro snazší orientaci předchází vlastnímu zápisu

Informace z poseminárního jednání Odborné skupiny ČFS JČMF Organizace výzkumu

1. Pro Akademické fórum 26.3.2009 s tématem jsou avizována mj. tato témata příspěvků:
  - (1) Návrh paragrafového znění volby rektora pro nový zákon.
  - (2) Rozdílná míra účasti akademického senátu podle typu vysoké školy a jejího akreditačního stupně – návrh paragrafového znění.
2. Do programu Akademického fóra 26.3.2009 budou zařazeny přednostně příspěvky obsahující návrh paragrafového znění jednotlivých ustanovení zákona o vysokých školách s těsným a i volnějším vztahem k tématu „Autonomie univerzit – je ohrožena?“
3. Předběžný program Akademického fóra 26.3.2009:
  1. Úvodní slovo. Úspěch i neúspěch seminářů 23.10.2008, 27.11.2008, 29.1.2009, 26.2.2009
  2. K zápisu ze semináře Akademické fórum 26.2.2009.
  3. Jiří Zlatuška: K tématu „Autonomie univerzit – je ohrožena?“.
  4. Vladimír Roskovec: Příklady paragrafového znění ustanovení k akademické samosprávě.
  5. Návrhy paragrafového znění některých ustanovení zákona o vysokých školách, část I (příspěvky došlé do 20.3.2009). Diskuse k návrhům.
  6. Návrhy paragrafového znění některých ustanovení zákona o vysokých školách, část II (příspěvky předložené na semináři 26.3 při registraci). Diskuse k návrhům.
1. Shrnutí. Závěr. Informace o nadcházejícím Akademickém fóru 23.4.2009.

Program 26.2.2009

Každý účastník semináře měl k dispozici tyto podklady:

1. Program. (Příloha P-1.)
2. Prohlášení emeritních rektorů ze dne 23.2.2009. Rozdáno při vystoupení I. Wilhelma, bod 5. (Příloha P-2.)
3. Tabulka s výsledky průzkumu názorů na způsob volby rektora. (K bodu 10, tabulka uvedena v tomto zápisu a v Příloze P-5.)
4. Dopis (4.9.2008) Prof. RNDr. Davida Lukáše, CSc., Akademickému senátu Technické univerzity v Liberci. (K bodu 10; Příloha P-4.)
5. Jiří Rákosník: Informace o projednávání zákona č. 130/2002 Sb., 1+4 str.

14:00–14:10 Registrace.

Přítomni:

Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc., předseda OS ČSF JČMF OV

RNDr. Jaroslav Dittrich, CSc., Ústav jaderné fyziky AV ČR, místopředseda České fyzikální společnosti

Prof. RNDr. Jan Fischer, Fyzikální ústav AV ČR

JUDr. Marek Hodulík, Univerzita Palackého, předseda Legislativní komise SK RVŠ

RNDr. Zdeněk Jiráček, CSc., Fyzikální ústav AV ČR, vědecký tajemník Učené společnosti ČR

Doc. Ing. Josef Koubek, CSc., rektor Vysoké školy chemicko-technologické v Praze

Prof. RNDr. Tomáš Opatrný, Ph.D., Univerzita Palackého, člen Předsednictva RVŠ

Mgr. Ondřej Liška, ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Prof. RNDr. Libor Pátý, CSc., dříve MFF UK, náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy 1990–1993

RNDr. Jiří Rákosník, CSc., člen Předsednictva Akademické rady AV ČR, místopředseda OS ČSF JČMF OV

RNDr. Miroslav Randa, Ph.D., Katedra obecné fyziky PdF ZČU

RNDr. Vladimír Roskovec, CSc., Centrum pro studium vysokého školství; náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy 1998, OS ČSF JČMF OV

Prof. Ing. Vlastimil Růžička, CSc., náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy

Bc. Ján Říha, předseda Studentské komory Rady vysokých škol

Prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., vládní zmocněnec pro evropský výzkum, rektor Univerzity Karlovy 2000–2006

Doc. Štefan Zajac, CSc., předseda Jednoty českých matematiků a fyziků

Prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc., děkan Fakulty informatiky Masarykovy univerzity, místopředseda Rady vysokých škol, OS ČSF JČMF OV

14:15–14:20

1. Uvítání a slovo k programu

M. Černohorský uvítal hosty ministra školství, mládeže a tělovýchovy Ondřeje Lišku a jeho náměstka pro výzkum a vysoké školství Vlastimila Růžičku a úvodem řekl:

Zastánci a především inspirátoři a tvůrci Bílé knihy nevyzývají akademickou komunitu, aby přeložila vlastní návrh zákona. Ona sama se k tomu dosud neměla, a tak se její intelektuální potenciál stravuje větším dílem v aktivitách proti Bílé knize, jako by neexistovalo pozitivní řešení.

Dnešní seminář má ukázat, kolik a jakých spojenců mají ti, kdo zastávají názor, že skutečně odborná diskuse zatím nemůže vůbec začít (srov. bod 8.6). Je k dispozici to, s čím není obecný souhlas, spíše se obecně nesouhlasí.

Aby bylo k dispozici to, s čím souhlas může být, to nelze spravedlivě žádat od inspirátorů Bílé knihy a jejich zpracovatelů, dílem zřejmě ne dost informovaných. Míč je svým způsobem na straně akademické obce. Ta s ním může tvořivě zacházet, potenciál na to má víc než dostatečný. Může jej nechat ležet ladem, a pak se bude říkat odborná diskuse něčemu, co jí není. Nebo tento potenciál oživí, konkrétní návrh z akademické obce bude na světě a odborná diskuse bude moci začít.

Odborná diskuse zatím začít nemůže; připravena, vybavena mocenským zázemím, je jen jedna strana – nebylo by dobře říkat soupeř, ale partner, chtějí-li jím obě strany být.

Jedním z jasných signálů, že k odborné diskusi může brzy dojít, může být i náš dnešní seminář. Popřestávkové diskusní příspěvky to prokáží, nebo aspoň naznačí. Teď ale už prosím předsedu Jednoty českých matematiků a fyziků o krátkou, ale radostnou informaci.

**2. Doc. Ing. Štefan Zajac, CSc., předseda Jednoty českých matematiků a fyziků:
Naděje výzkumu ve fyzice zahajují dnes, 26.2.2009, v konferenčním centru Akademie věd v zámku Liblicích celostátní kolo 50. ročníku Fyzikální olympiády.**

Š. Zajac podal po stručné charakteristice Fyzikální olympiády informaci o odpoledním zahájení. (Pozn. při zápisu: Zahájení v Liblicích se zúčastnili i pan ministr a jeho náměstek, na semináři byli v době od 13:55 do 15:40.)

14:20–14:25

3. Informační rekapitulace

3.1. Semináře Představy-Skutečnost-Perspektivy.

Hlavní zjištění: Na Karlově univerzitě byl vypracován návrh zákona o univerzitních nemocnicích. Jinak v celé akademické obci žádné legislativní aktivity s tvorbou vlastních návrhů zákonných norem ani ve vrcholných akademických institucích ani jinde, s výjimkou Univerzity Karlovy, zjištěny nebyly a s největší pravděpodobností skutečně ani neexistují.

3.2. Přirozené kritérium kategorie samosprávných výzkumných univerzit.

(Jedním ze znaků samosprávné výzkumné univerzity je v praxi uplatněná schopnost vytvořit sama nebo ve spolupráci s jinými institucemi legislativně kvalifikovaný podklad svého samosprávného řízení.) Kritérium bylo jen konstatováno. Komentáře k němu v dalším průběhu semináře nebyly.

3.3. Zákon o univerzitních nemocnicích na univerzitách Karlově, Masarykově a Palackého. Pozornost byla věnována tomuto bodu jako příkladu, kdy existence dvou konkrétně zpracovaných návrhů vede k uklidnění konfliktní situace a umožňuje odbornou diskusi s vyhlídkou na celospolečensky prospěšné řešení, a nikoli uspokojení jen dílčích, resp. jiných než celospolečensky prospěšných zájmů.

V souvislosti s postupem Ministerstva zdravotnictví v záležitosti zákona o univerzitních nemocnicích byla zmíněna i problematika Mezinárodního centra klinického výzkumu ICRC Brno.

14:25–14:30

4. Slovo hostů I

Vzhledem k omezeným časovým možnostem pana ministra byly doby vyhrazené hostům shrnuty v jeden celek, jemuž byly předrženy body 5, 6, 8, 10, 12. Původní časové údaje se tím změnilly a nejsou dále uváděny.

**5. Prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., vládní zmocněnec pro evropský výzkum,
rektor Univerzity Karlovy 2000–2006:
Prohlášení emeritních rektorů ze dne 23.2.2006 – informace.**

I. Wilhelm podal výklad ke genezi a smyslu Prohlášení emeritních rektorů, které bylo i se seznamem dvaceti signatářů rozdáno všem přítomným. (Příloha P-2.)

6. Prof. RNDr. Tomáš Opatrný, Ph.D., proděkan pro vědecké a výzkumné záležitosti Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, člen Předsednictva Rady vysokých škol: O veřejné diskusi ministra Ondřeje Lišky na Univerzitě Palackého 24.2.09.

T. Opatrný připojil k charakteristice diskuse na Univerzitě Palackého dotaz týkající se zdá se nepřiměřeně velkých prostředků, bezmála jednoho sta milionů Kč, rozpočtovaných na projekt s Bílou knihou.

Po obecné charakteristice povahy nákladů podané panem náměstkem poznamenal M. Černo-horský, že smysl otázky byl zřejmě v tom, zda ministerstvo může konkretizovat, kdo, kdy, za co a jaký honorář dostal, a dodal, že pro ministerstvo by bylo možná svízelné tyto údaje zveřejnit vzhledem k možnosti poukazovat na ochranu osobních údajů.

(Pozn. při zápisu: Rozpočet na projekt Reforma terciárního vzdělávání činí 96,6 milionu Kč, z toho příprava podkladu pro paragrafové znění zákona – Bílá kniha – 15,3 milionu Kč. Je pochopitelné, že při absenci otevřeného vysvětlení vzbuzují tyto částky podiv. Zveřejnění konkrétního rozpisu a způsobu hospodaření s částkami pro danou problematiku tak překvapivě vysokými je jistě žádoucí. Mnozí se pochybnosti o kvalifikovaném využívání prostředků vynakládaných na projekty podobného druhu oslabují oprávněnost teze o podfinancovanosti oblasti. Je v zájmu ministerstva i celé akademické obce, aby se otázka vyjasnila. Bude zařazena do programu Akademického fóra 26.3.2009.)

7. Slovo hostů II – viz bod 4

8. Ze stanovisek a usnesení České konference rektorů, Rady vysokých škol a vyjádření autorů Bílé knihy terciárního vzdělávání.

8.1. Ze Stanoviska ČKR k BKTV (4.9.2008)

8.2. Ze Stanoviska Předsednictva ČKR (18.2.2009)

8.3. Z Prohlášení Užšího předsednictva RVŠ (18.2.2009)

8.4. Z Usnesení ČKR (20.2.2009)

8.5. Ze Sněmu Akademie věd (16.12.2008)

8.6. Z Předmluvy k BKTV, verze projednané vládou dne 26.1.2009

Výňatky z jednotlivých dokumentů byly přečteny v rozsahu uvedeném v Příloze P-3.

9. Slovo hostů III – viz bod 4

10. Průzkum názorů AS na volbu rektora – výsledky.

Po poukazu na obsažný dopis emeritního rektora TUL Davida Lukáše (Příloha P-4) byly přečteny výňatky z názorů předsedů akademických senátů na způsob volby rektora (Příloha P-5). Výsledky průzkumu jsou tyto:

Způsob volby rektora Průzkum názorů předsedů AS (25.2.2009 19:00)

Bílá kniha terciárního vzdělávání, verze schválená vládou dne 26.1.2009, s. 39.

79. Základní podmínky pro výběr rektora by měly být stanoveny v zákoně a mohou být stanoveny odlišně pro jednotlivé typy institucí. V úvahu přicházejí zejména tyto varianty základních podmínek:

- a) výběr rektora konkursem vyhlášeným správní radou;
- b) volbou rektora správní radou z návrhů podaných členy správní rady;
- c) volbou rektora správní radou z návrhů podaných akademickým senátem (a případně vědeckou radou);
- d) volbou rektora na společném zasedání správní rady a akademického senátu z návrhů obou těles.

Varianta „e) jiný způsob“ není v BKTV uvedena, byla nabídnuta navíc k uvedeným čtyřem variantám a, b, c, d.

	a	b	c	d	e
ČVUT	0	0	0	0	9
ČZU	1	0	0	18	9
AVU	0	0	0	0	1
TUL	0	0	0	0	1
UP	0	0	0	6	8
OU	0	0	0	0	3
SU	0	0	0	0	1
Celkem	1	0	0	24	32

11. Jiří Zlatuška: K některým důsledkům uvažovaných legislativních změn.

Předneseno v diskusi po přestávce.

12. Jiří Rákosník: Informace z jednání výboru PSP (VVKMT) 5.2.2009.

Jednání o pozměňovacím návrhu.

J. Rákosník informoval o projednávání novely zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů. Konkrétně šlo o jednání v orgánech Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, v Podvýboru pro vědu a vysoké školy 20.1.2009 a ve Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu 21.1.2009 a 5.2.2009.

Upozornil zejména na pozměňovací návrhy B a C, přednesené ve druhém čtení dne 17.2.2009. K pozměňovacímu návrhu B poznamenal M Černošský, že dokument podepsaný zpravodajem VVKMT uvádí návrh B v dikci, deklarované předkladatelem po úpravách znění, schváleného 5.2.2009 Výborem pro VVKMT, jako finální. Ta je z hlediska čistě právního lepší než je vadná dikce, schválená Výborem pro VVKMT.

Slovo hostů I+II+III+IV (viz body 4, 7, 9, 15)

Ministr O. Liška – náměstek V. Růžička

Výklad pana ministra byl charakteristikou obecných rysů povahy jeho přístupu k daným, resp. objevujícím se problémům. Byl pozorně sledován a mohl být oprávněně vnímán jako velmi dobrá předzvěst nadcházející diskuse o tak vážné věci, jako je zákon o vysokých školách, resp. o celé oblasti terciárního vzdělávání.

Pan náměstek sdělil, jak je nyní organizována spolupráce s institucemi reprezentujícími vysoké školy, konkrétně s Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol. Do ministerského týmu byli už dříve přibráni příslušníci akademické obce, a to jako jednotlivci, povolání ministerstvem, nikoli jako představitelé akademických institucí. Nyní k tomu přistoupilo na

výzvu ministerstva dvanáct dalších, vyslaných z poloviny Českou konferenci rektorů (všech šest členů jejího předsednictva), z poloviny Radou vysokých škol (byli voleni). Jako rušivý moment se ukazuje, že se sice už zúčastňují jednání a jsou seznamováni s připravenými materiály, ale děje se tak jen pro jejich osobní informovanost, k informování svých institucí a jejich členů zatím oprávnění nejsou. Reagovat na tuto situaci přísluší oběma reprezentacím akademické obce.

Pan ministr se zmínil o obtížnosti vymezení autonomie a samosprávnosti. K tomu nabídl L. Pátý poslat své vyjádření písemně.

V. Roskovec poukázal na brzký termín předložení záměru zákona vládě. Pan ministr se opakovaně vyjádřil, že vládě předloží materiál až po jeho prodiskutování v širší akademické obci, s cílem mít pro něj podporu jak ze samotné akademické obce, tak také od politických partnerů.

15:40–16:00 Přestávka

13. Diskuse s přednesením písemně předaných znění příspěvků

14. Volná diskuse

15. Slovo hostů II – viz bod 4

16. Závěrečná diskuse

17. Shrnutí. Informace o dalších seminářích Akademické fórum

V rámci bodů 13 a 14 odezvěly příspěvky J. Zlatušky (bod 11), L. Pátého (Příloha P-6), Z. Jiráka (Příloha P-7) a dalších. Následovala volná výměna názorů při diskusi, oficiálně ukončená podle programu v 16:30, neoficiálně pokračující za přítomnosti téměř všech účastníků do 17:00.

Příští Akademické fórum „Autonomie univerzit – je ohrožena?“ (Praha, 26.3.2009) se bude zabývat některými aktuálními otázkami těchto týdnů a především informacemi o návrzích paragrafového znění některých zákonných ustanovení, které na vysokoškolských pracovištích a jiných akademických institucích vzniknou, a jejich diskusí. Tomuto zaměření odpovídá předběžný program, uvedený na první straně

1.3.2009

Za Odbornou skupinu ČFS JČMF Organizace výzkumu
Prof. RNDr. Martin Černožský, CSc., předseda